

Samhällsbyggnad
Linn Svensson Renström

Besök på Svenstorps gård i Kågeröd - solsken, vatten och lyckliga djur

En solig fredag, den 17 Maj, tar jag (miljöstrateg) med mig David (fotograf) till Svenstorps gård i Kågeröd för att besöka 2023 års miljöprisvinnare.

När vi kliver in på gårdsplanen hälsar vi snabbt på Tobias och Anna som tillsammans driver gården, sedan får vi raskt hoppa upp på fyrhjulingens flak och åka med ut i markerna för att vattna korna. Vi hade också kunnat promenera då större delen av betesmarkerna ligger i närheten av gården. Men eftersom vattnet ändå ska ut till djuren så får vi en lite mer dramatisk start på vårt besök, och känna av det liv som Tobias lever.

När fordonet stannat dröjer det inte länge innan vi är omgivna av huvudrollerna i det arbete som drivs på gården och som Tobias prisats för, de långhåriga, söta men respektingivande djuren Highland cattle.

År 2023 fick Tobias Svalövs kommuns miljöpris för sitt arbete med regenerativt jordbruk. Det ska lyftas att Anna och Tobias driver gården tillsammans – men arbetet med Highland cattle är det Tobias som ansvarar för. Att Tobias har ett stort engagemang i sina djur och sin insats för miljön går inte att ta miste på. När vi kliver ner från fyrhjulingen kommer djuren fram och vill bli kliade. Tobias kammar Ananas, en treårig kviga som när hon anlände gården var liten och rädd men nu njuter av att bli kammad, medan han berättar om den insats som djuren gör för miljön. Highland cattle är en ras som mår bra av en blandad diet och äter både grövre och finare material. Det gör att de är lika glada i träd och buskar som gräsmarksväxter och bidrar till att hålla landskapet öppet. Regenerativt jordbruk innebär ett helhetstänk där man strävar efter att förbättra och förnya jordhälsa för att upprätthålla jordbrukets produktivitet, öka kolinlagring och förbättra den biologiska mångfalden. Tobias arbetssätt innebär att släppa många djur i en förhållandevis liten hage för en kort period för att få marken intensivt betad (men inte överbetad!), och sedan flytta dem till en ny hage. Han berättar att korna betar marken genom att slita av gräset med tungan, vilket gör att enzymer i saliven kommer i kontakt med växterna och stimulerar deras tillväxt. Djurens trampande skapar luckor i grässålen och tillåter nya frön att få fäste samtidigt som det håller borta mossa från att etablera sig. Efter ett kort intensivt bete får hagen sedan återhämta sig. Återhämtningen är viktig för att stimulera rottillväxt. Att flytta runt djuren i olika hagar innebär också en spridning av frön mellan de olika hagarna. Tobias har bara haft gården i tre år men kan redan se en ökning av antalet arter på sin betesmark men även en större täthet i det tillväxande gräset. En hög biologisk mångfald i gräsmarker har även visat sig lagra mer kol i marken.

En stolthet för Tobias är hans foderutrustningsvagn. Då djuren går ute året om behöver de förstås utfordras på vintern. Dels sparar han gräset i vissa hagar, så kallat stående foder och låter dem gå där på vintern, men han sprider också ut fodret (gräs) genom sin vagn jämnt över hagarna. På det viset trampar djuren runt i hagarna och äter och gödslar då även (när de gör sina behov) marken. Därmed behöver gården inte ha någon hantering av gödsel, varken samla in eller sprida ut. Gödslets funktion är förstås som näring för gräset, men en annan funktion är som livsmiljö för olika typer av dyngbaggar. Dyngbaggar hjälper dels till att omvandla näringen i gödslet till växterna men det finns även arter som äter de fluglarver som också lever i dyngan. Tobias har sett en ökning av olika arter av dyngbaggar och beskriver hur flugornas antal hålls nere, sannolikt genom att dyngbaggarna har ökat. Genom ett ökat antal gräsmarksarter lockas även en mångfald av insekter till markerna, vilken i sin tur ger föda till fåglar och fladdermöss. Ekologiska samband är komplexa, men Tobias är övertygad om på att hans sätt att bedriva jordbruk har bidragit till att hans djur har varit parasitfria de två senaste åren.

Tobias engagemang är inspirerande och han ser många utvecklingsmöjligheter för gården. En närliggande plan är att släppa in höns i hagarna efter de betats av korna, för att sprätta ut komockorna och påverka marken på sitt sätt.

Att Tobias har en bakgrund som dataspelsutvecklare och att han och familjen senast bodde i LA (Los Angeles alltså, inte Landskrona!) kan tyckas som en stor förändring. För Tobias är det ett sätt att själv skapa den där hållbara maten istället för att vänta på att någon annan ska göra det. När jag frågar Anna om de tvära kasten mellan storstad och landsbygd säger hon att det bara är att våga men också att det känns som att familjen är på sin rätta plats nu. När vi frågar Tobias om hur han vill beskriva sin verksamhet svarar han "solsken, vatten och lyckliga djur".

Linn Svensson Renström
Miljöstrateg